

1. Referentie

Referentie	d'Haenens, L., Klokhuis, M. & van Summeren, C. (2001). <i>Kijken of surfen? Mediagebruik van kinderen en adolescenten</i> . Leuven: Acco
Taal	Nederlands
ISBN	90-334-4809-2
Publicatievorm	Boek

2. Abstract

Dit onderzoek wil een concreet beeld geven van de huidige mediapraktijken en –gebruiken van Vlaamse kinderen en tieners in hun twee belangrijkste leefomgevingen: thuis en op school. Naast de ‘oude’ media worden ook de nieuwe, interactieve media gepositioneerd in de leefwereld van kinderen. Het boek is beschrijvend van aard en geeft een aanzet tot vragen met betrekking tot trends in mediabezit, -toegang en –gebruik van ‘oude’ en ‘nieuwe’ media-uitingen.

3. Trefwoorden

Thema('s)	Media, vrije tijd
Trefwoord(en)	Boeken, cd's, computer, mediabezit, mediagebruik, radio, sociale relaties, televisie, TV, video

4. Onderzoeker

Opdrachtgever	/
Onderzoeker(s)	d'Haenens Leen, Klokhuis Madelon, van Summeren Cindy Faculteit der Sociale Wetenschappen Radboud Universiteit Nijmegen Postbus 9104 6500 Nijmegen Nederland ldhaenens@maw.ru.nl of c.summeren@maw.ru.nl http://www.ru.nl/communicatiewetenschap

5. Onderzoeksvraag

Onderzoeksvraag	Wat zijn de huidige mediapraktijken en –gebruiken van Vlaamse kinderen en tieners in hun twee belangrijkste leefomgevingen: thuis en op school?
Hypothesen	/

6. Methode

Onderzoeks-methode	Kwantitatief, op basis van een gesloten en schriftelijk afgenomen vragenlijst
Onderzochte groep	N=1000 Vlaamse kinderen en jongeren van 6 tot 17 jaar Specifieke indelingen: - 505 jongens, 495 meisjes - Categorieën leeftijd: 4 subgroepen 6-8 jaar (n=175) 9-11 jaar (n=240)

	12-14jaar (n=240) 15-17jaar (n=347) - SES categorieën: 3 subgroepen Hogere SES-groep (n=485) Midden SES-groep (n=319) Lagere SES-groep (n=196) - Opleidingscategorieën: 4 subgroepen Lager onderwijs (n=452) ASO (n=246) TSO (n= 171) BSO (n=131)
Bereik	Regionaal (Vlaanderen)

7. Resultaten

Zelfbeeld, populariteit en waardepatroon	Jongens en jongere kinderen hebben een positiever zelfbeeld dan meisjes en oudere kinderen. Jongens en oudere kinderen vinden uiterlijk en vrienden belangrijker om populair te zijn dan meisjes en jongere kinderen. Veel vrienden en een interessante baan vinden jongeren het belangrijkste voor later. Sociaal-economische achtergrond speelt niet of nauwelijks een rol van betekenis m.b.t. zelfbeeld, populariteit en waardepatroon.
Trends in mediabezit en toegang	Televisie en radio komen het vaakst voor. Gezinnen met jongens hebben vaker een TV met teletekst, een spelcomputer of multimediacomputer dan gezinnen met meisjes. De slaapkamer van jongens is meer 'hightech' dan die van meisjes. Naarmate kinderen ouder worden, is er in de gezinnen vaker een multimediacomputer aanwezig. De media-uitrusting in de slaapkamer wordt groter naarmate kinderen ouder worden. Bij leerlingen uit het ASO zijn vaker een radio/stereo, multimediacomputer of leesboeken in huis aanwezig. Leerlingen uit het technisch en beroepsonderwijs beschikken op hun eigen kamer het meest over een computer en een modem. SES speelt met betrekking tot bezit in huis en in de eigen slaapkamer nauwelijks een rol. Jongens zijn meer gericht op nieuwe media, meisjes op audiomedie. Kinderen en tieners uit de laagste sociaal-economische groepen krijgen liefst een eigen TV als hun volgend verjaardagsgeschenk. Toegang tot het internet staat niet hoog op het verlanglijstje. Muziekmedia worden het meest gekocht en geruild; dit neemt toe naarmate Vlaamse kinderen ouder worden. Meisjes ruilen en kopen beduidend meer printmedia dan jongens.
Functies van media	Televisiekijken wordt het meest gebruikt om iets spannends te beleven; jongens doen dit meer dan meisjes. Meisjes en tieners telefoneren in deze situatie meer dan jongens en jongere kinderen. Voor informatie raadpleegt men hoofdzakelijk een boek. Meisjes doen dit meer dan jongens. Jongens raadplegen vaker nieuwe media om informatie op te zoeken. Ter ontspanning wordt veel naar muziek geluisterd en televisie gekeken. Jongere kinderen zijn meer audiovisueel ingesteld dan oudere kinderen. Om zich niet geïsoleerd te voelen, zullen kinderen in eerste instantie iemand opbellen; meisjes vaker dan jongens. Daarnaast wordt dan ook veel naar TV gekeken. Hier is het aandeel jongens groter. De 6-8 jarigen zijn audiovisueel ingesteld. Er wordt ook veel tv gekeken om de verveling te bestrijden.
Voorkeuren voor mediatypes en media-inhouden	Televisie kijken is populair bij alle Vlaamse kinderen. Jongens zijn meer geïnteresseerd in sportprogramma's, meisjes in soaps en programma's met een hoog amusementsgehalte. Naarmate kinderen ouder worden en een hogere opleiding genieten, zijn ze meer geïnteresseerd in nieuws en actualiteit op televisie. Jongens bekijken liever video's dan meisjes. Vlaamse tienermeisjes houden ervan naar popmuziek en reclame te luisteren op de radio; lokale radiozenders zijn het meest favoriet. Als er al een krant gelezen wordt, gaat de interesse voornamelijk uit naar de foto's, misdaad, diefstal, inbraak en nieuws uit de eigen woonplaats. Meer meisjes dan jongens en meer oudere dan jongere kinderen geven aan plezier te beleven aan het lezen van een tijdschrift. Voornamelijk jongens en oudere kinderen lezen graag strips. Jongens zijn meer georiënteerd op nieuwe media. Het internet wordt vooral gebruikt om info op te zoeken, te surfen en spelletjes te spelen.
Typologieën van mediagebruik	TV kijken domineert de vrijetijdsbesteding van Vlaamse kinderen en jongeren. Meisjes besteden meer tijd aan het lezen van boeken dan jongens. Jongens besteden meer tijd aan internet, de GameBoy en de PlayStation dan meisjes. Het merendeel van de Vlaamse

	kinderen en jongeren zijn middelmatige mediagebruikers. Zware mediagebruikers gebruiken veel media in combinatie. Vijf groepen mediagebruikers kunnen onderscheiden worden: de pc-Fun-groep, de pc-info-groep, de TV/video-groep, de krant/tijdschrift-informatie-groep
Mediagebruik en sociale relaties	Vlaamse moeders oefenen het meest controle uit op het mediagebruik van hun kinderen. Vlaamse kinderen en tieners praten meer met hun moeder over oude media en met hun vader over nieuwe media. Mannen worden door kinderen en jongeren trouwens meest als computerkenners beschouwd. Jonge kinderen worden meer op TV kijken aangesproken door hun ouders terwijl dit bij tieners eerder voor radio beluisteren en telefoneren geldt. Meisjes en tieners brengen meer tijd door op hun eigen kamer dan jongens en jongere kinderen. Jongens kijken meer TV op hun eigen kamer dan meisjes. Hoe ouder kinderen worden, hoe belangrijker hun vrienden worden met betrekking tot het doorbrengen van de vrije tijd. Vrijtijdsbesteding richt zich bij meisjes vooral op het luisteren van muziek, jongens sporten het liefst.
Pc-gebruik thuis en op school	Jongens hebben een iets positievere houding ten opzichte van de computer dan meisjes. Zowel jongens als meisjes gebruiken de computer thuis het meest voor spelletjes; van nieuwe toepassingen zoals het internet en e-mail werd ten tijde van het onderzoek nog nauwelijks gebruik gemaakt. Naarmate Vlaamse kinderen ouder worden, gebruiken ze de computer thuis meer voor tekstverwerking; jongere kinderen gebruiken de computer thuis veel om te rekenen. De computer op school wordt voornamelijk gebruikt voor tekstverwerking, programmeren en rekenen. Jonge kinderen doen vaker spelletjes terwijl de wat oudere kinderen vaker teksten maken en tekenen op de schoolcomputer. Als we de thuis- en schoolsituatie met elkaar vergelijken, valt op dat Vlaamse kinderen en tieners liever thuis met de computer werken dan op school.

8. Publicaties op basis van hetzelfde onderzoek

/

9. Beleidsaanbevelingen

Nee

10. Samenvatting

Dit onderzoek wil een concreet beeld geven van de huidige mediapraktijken en –gebruiken van Vlaamse kinderen en tieners in hun twee belangrijkste leefomgevingen: thuis en op school. Naast de ‘oude’ media worden ook de nieuwe, interactieve media gepositioneerd in de leefwereld van kinderen. Het boek is beschrijvend van aard en geeft een aanzet tot vragen met betrekking tot trends in mediabezit, -toegang en –gebruik van ‘oude’ en ‘nieuwe’ media -uitingen.

De vrijetijdsbeleving van kinderen en tieners wordt steeds technologischer en elektronischer. Alle soorten media gaan een rol spelen in het dagelijkse leven van kinderen. De belangrijkste thema’s met betrekking tot mediagebruik en –bezit werden belicht in het onderzoek, nl. mediabezit en –toegang thuis, functies en toepassingen van media, typologieën van mediagebruikers, media en relaties, mediatoeegang en –gebruik op school. Het is duidelijk dat er heel wat verscheidene resultaten waargenomen werden als we de zeven thema’s in relatie brengen met sekse, leeftijd, de opleiding van het kind en de sociaal-economische status van de ouders.